

Hoestende dieren?

Denk aan longworm.

Op naar schatting 80 procent van de rundbedrijven komt longworm voor. Dit leidt niet altijd tot zieke koeien. Maar de GD ziet wel een stijging in de problemen. De oorzaak hiervan ligt onder andere in het uitbesteden van de jongveeopfok. GD-specialist Menno Holzhauser legt uit.

Vanaf half juli krijgen we bij de GD Veekijker de eerste meldingen binnen van hoestende koeien. Als die dieren weidengang hebben, gaat het heel vaak om longworm. Meestal hebben de dieren geen koorts, wel productiedaling en wat vermagering. Toch is het ontbreken van koorts geen hard gegeven. Door de longworm kan een koe gevoeliger worden voor andere infecties die wel koorts veroorzaken.

De hoest is soms moeilijk te herkennen. Het is een productieve hoest (dus de dieren hoesten iets op) vooral na opjagen. In erge gevallen kunnen dieren ook benauwd zijn. Longworm is een koppelprobleem. Dat komt niet omdat de dieren elkaar besmetten, maar omdat ze in hetzelfde weiland de besmetting oplopen (zie kader kringloop longworm). Op naar schatting 80% van de bedrijven in

Nederland komt longworm voor. De wormen overwinteren in dragerkoeien.

Weerstand opbouwen

Als een rund als jong dier infecties heeft doorgemaakt, zou het normaal gesproken niet opnieuw ziek worden. Het lichaam heeft dan een zekere mate van weerstand opgebouwd.

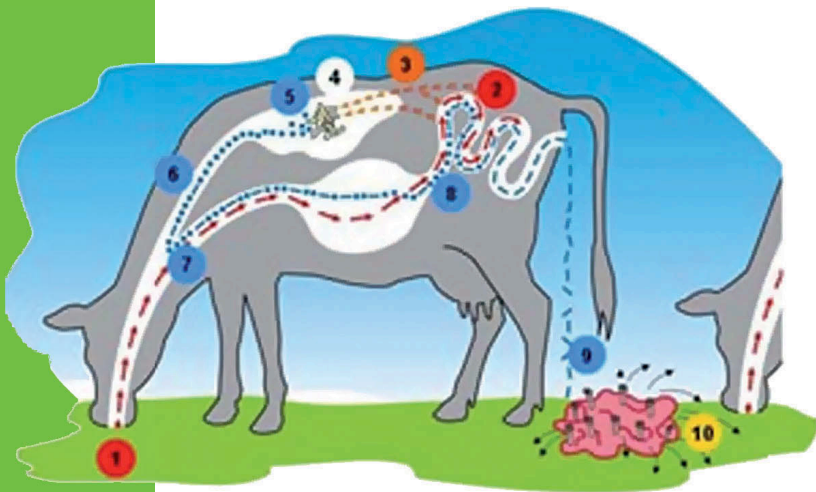
Zo'n 15 tot 30 bedrijven per jaar krijgen te maken met een ernstige uitbraak onder de melkkoeien. De problemen ontstaan vaak als een gevoelige vaars in de koppel wordt gebracht. Zij heeft nog geen weerstand ontwikkeld als jong dier. Nadat het dier besmet is, gaat het (eitjes en) levende larven uitscheiden.

Kringloop longworm

Een volwassen longworm is een draadvormige worm van 4 tot 8 cm lang. Hij leeft vooral in de longblaasjes en in de kleinste vertakkingen van luchtwegen. Eén volwassen longworm kan per dag tot 10.000 eieren produceren.

1= opname besmettelijke larven met gras;
 2/3= larven passeren de voormagen en zoeken na uittreden in de dunne darm een weg (3) richting de longen;
 4/5 = larven komen aan in de longen (zitten vooral in de luchtwegen zelf (bronchiën) en ontwikkelen zich tot volwassen longwormen (5) die eitjes gaan leggen met levende larven er in;
 6/7= larven en volwassen longwormen geven irritatie van de grote luchtwegen en dit wekt hoestprikkel op. Opgehoeste eitjes worden doorgeslikt en larven ontwikkelen zich verder in de darmen;
 8/9/10= via darmen en mest komen larven op het land. Daar verspreiden (10) ze zich. De schimmel 'Pilobolus' speelt daarbij een belangrijke rol. Deze op de mest levende schimmel 'schiet' sporendragers met daarop longwormlarven af. Op deze wijze kunnen longwormlarven enkele meters van de mesthoop ver terechtkomen en bij sterk wind nog verder.

Illustratie met dank aan: Faculteit Diergeneeskunde, Utrecht

Beweiding zonodig aanpassen

Omdat besmette weiden in de zomer zes à zeven weken lang besmettelijke larven bevatten, is de juiste beweiding heel belangrijk. Op www.gddeventer.com/rund vindt u de 'wormsleutel', met informatie over preventie en weidemanagement rondom parasitaire infecties. Uw dierenarts kan u helpen met een beweidingadvies. Als er geen schone weide beschikbaar is, is het zinvol om de dieren op te stallen tot er wel een veilig perceel beschikbaar is. Bij gebruik van moderne middelen is opstallen vaak niet nodig.

Eventueel vaccineren

Als er besmettingen op een bedrijf zijn, dan is het advies wel om voor het volgende weideseizoen preventieve maatregelen te nemen. Vaccinatie van het jongvee vóór het eerste weideseizoen is dan een goede mogelijkheid. Als de kalveren in het eerste levensjaar geen weidegang krijgen, dan is het goed om de pinken te vaccineren. De immuniteit door vaccinatie is niet blijvend. Daarom is een herbesmetting met longwormlarven nodig voor de ontwikkeling van een voldoende hoge en langdurige immuniteit. De vaccinatie heeft ook een goede preventieve werking bij melkvee. De te vaccineren dieren zijn hierbij de vaarzen/koeien die voor het eerst met het koppel melkkoeien worden geweid. De strategie is vergelijkbaar met het vaccegebruik bij jongvee.

Longwormonderzoek nu ook in tankmelk

U kunt met bloed-, mest- of tankmelkonderzoek controleren of er longworm op uw bedrijf voorkomt. Voor mest- en bloedonderzoek is een steekproef van 3-5 dieren vaak voldoende. Het moeten dan wel eerste- of tweedekalfskoeien zijn, die de typische verschijnselen vertonen.

De GD heeft recent de test die al gebruikt werd om longworm in bloed (serum) aan te tonen ook geschikt gemaakt om te gebruiken voor tankmelk. Daarmee beschikt de GD over de enige betrouwbare tankmelktest op longwormen. Vooral voor bedrijven met minder duidelijke verschijnselen is een tankmelkonderzoek handig. De test is namelijk heel gevoelig en spoort ook lichte infecties op die nog niet klinisch zichtbaar zijn.

Tijdens een uitbraak kan de infectiedruk zo hoog worden dat ook dieren die al infecties hebben doorgemaakt, opnieuw gaan uitscheiden.

Het lijkt erop dat longworm nu meer voorkomt. Dat komt vooral doordat jongveeopfok meer wordt uitbesteed. De dieren bouwen op het andere bedrijf geen weerstand op en worden als gevoelige vaars toegevoegd aan de melkveekoppel.

Behandelen met wormmiddelen

Als het jongvee zichtbare klachten vertoont adviseren we moderne wormmiddelen. Longwormen zijn over het algemeen goed gevoelig voor de meeste van deze producten. Voordat u deze middelen gebruikt, kunt u het beste overleggen met uw dierenarts. Deze kan u ook helpen met het bepalen van de juiste dosering op basis van het gewicht van het dier.

“Hoestende koeien met weidegang hebben bijna altijd longworm”